

Tekfir Konusunda Âlimlerin Görüşü

İmâm Gazâlî (r.a.) (v. 505/1111): “Tevil hususunda hataya düşmenin, tekfiri gerektirdiği hakkında bizce hiçbir nass sabit olmamıştır. Bu sebeple böyle bir iddiada bulunanların, delil getirmeleri gerekir. Lâ ilâhe illallâh demekle, kesin olarak can ve malın korunmasının sağlanacağı hakkında naslar sabit olmuştur” der.

İmâm Âzam (r.a.) (v. 150/767) diyorki, bidatçıların kusurlarından biri de, birbirlerine kâfir demeleridir. Ehl-i Sünnetin güzel tarafı da, hata edince birbirlerini tekfir etmemeleridir. [\[1\]](#)

İmâm Şâfiî (r.a.) (v. 204/819) der ki: Ben Ehl-i hevâ ve bidatten hiçbir şahsın şahadetini reddetmem.

İbn Teymiyye (v. 728/1328): Bazı Müslüman âlimleri görüşlerinden dolayı tekfir etmesi ve cumhur ulemaya muhâlif görüşleri neticesinde birkaç kez hapse atılmış ve sonuncusunda da orada vefat etmiştir. Buna rağmen tekfir hakkında şunları bildirmektedir:

Hiçbir Müslüman’ı, işlemiş olduğu bir fiil veya ehl-i Kiblenin hakkında münakaşa ettiği meseleler gibi, herhangi bir meselede, düşmüş olduğu hata yüzünden tekfir etmek câiz değildir.

Selef’in birçok meseleyi tartışmasına rağmen, onlardan hiç birisinin, muayyen bir kimseyi ne küfür ve fâsıklıkla, ne de isyanla suçladıklarına şahid olunmaz. [\[2\]](#)

İmam Şevkani şöyle der: Sahibi fiiliyle İslam milletinden küfür milletine geçmeyi istemediği halde, kendisinden küfrü bir fiilin meydana gelmesine itibar edilmez. Aynı zamanda manasını kabul etmediği halde müslümanın küfre delalet eden bir sözü söylemesine de itibar edilmez. Bilmeden Allah’tan başkasına secde eden de tekfir edilmez ...” [\[3\]](#)

Küfür isnadı, iki başlı ok gibidir. Oku atınca, karşı taraf kâfirse orada kalır, şayet değilse, ok geri döner sahibini vurur, yani söyleyen kâfir olur.

Fıkıh kitaplarında da, kendisine kâfir denilen kimse, kâfir değilse, Müslüman ise, söyleyenin kâfir olacağı bildiriliyor..

Müslüman olduğunu söyleyen, (Kelime-i şهادet) okuyana, şüphe ile küfür damgası basılamaz. Müslüman olduğunu söyleyen bir kimsenin bir işinde veya sözünde birçok küfür ihtimali ile bir iman ihtimali veya küfür olması şüpheli olan bir ihtimal bulunsa, buna kâfir dememelidir. Çünkü müslüman iyi zan olunur... **Redd-ül-Muhtar.**

‘Ehl-i Kible’den hiçbir kimseyi, hiçbir günah sebebiyle -o günahı helâl saymadıkça-kâfirlikle suçlamayız.’ **İmâm Tahâvî**, Akîdetü’t-Tahâviyye, İbnu Ebî’l-İz Şerhi (316), el-Mektebu’l-İslâmî,1408

Kiři kendini îmâna sokan şeyler(den hepsi veya bir kısmı, yâhud da birin)i inkâr etmedikçe dinden çıkmaz, sözü doğrudur.

Kiři, işlemiş olduğu yanlış zannedilen bir fiil hakkında, karşıt bir nassı biliyor olabilir. Tevil etmiş olabilir. Tevilinde hata etmiş olsa bile, o kimse tekfir edilemez. Tevil ise fıska manidir. “İctihadın sürüklediği hata, itaat-sizlik sayılmaz.”

“el-Hulâsa” ve diğer kitaplarda da řu ibâre geçmektedir: “Şayet bir meselede tekfiri gerektiren birçok vecihler yani ihtimaller varsa, buna karşılık, tek bir vecih bile tekfire mâni olur. Müftâ bih görüşe göre, müslüman hakkında hüsn-i zanda bulunmanın gerekliliğinden dolayı, onun tekfire mâni olan bir veche yönelmesi, kendisini tekfirden kurtarır.”

es-Seyid Sıddık Hasan Han “er-Ravdatu’n-Nediyye” isimli eserinde **eş-Sevkânî**’nin “es-Seylu’l-Cerrar” eserindeki řu sözünü nakletmiştir:

“Bil ki, bir müslümanın İslâm dininden çıktığına ve küfre girdiğine hükmetmeye yönelmek gündüzün güneşinden daha açık bir delil olmadıkça, Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş olan hiçbir müslüman için gerekli değildir. Çünkü sahâbeden bir grubun tarikiyle rivâyet edilmiş sahih birçok ha-dislerde, “Her kim kardeşine “ey kâfir” derse, mutlaka ikisinden biri bunu hak eder.” ibâresi sâbit olmuştur.

[1] Fıkhu’l-Ekber, Aliyyu’l-Kari Şerhi, s: 429, İst, 1579; Bağdadî, el-Fark, s: 119.

[2] Mecmuatü’r-Resail ve’l-Mesail adlı kitabının 5. cildinde, s. 159-201.

[3] Neylul Eftar: 6.210.S – es-Seylul Cerar : 4.578.S